

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир САДКОВИЙ

«___»_____2020 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту з конкурсного предмету «Українська мова та література» для осіб,
що вступають на навчання для отримання ступеню бакалавр
на основі повної загальної середньої освіти.

Харків - 2020

Пояснювальна записка

Програму вступних випробувань з української мови та літератури складено на основі програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури (далі – програма ЗНО) розроблено з урахуванням вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учасників з цього навчального предмета, а також конкретизує, що повинен знати та вміти випускник навчального закладу в межах визначених тематичних розділів. У блоці “Українська література” наведений перелік літературних творів, які виносяться на зовнішнє незалежне оцінювання.

1. Критерії оцінювання письмових робіт

Письмова робота на вступному іспиті з української мови та літератури передбачає 2 види контролю – диктант і тестові завдання з української літератури, за яку виставляється одна оцінка на основі таких критеріїв:

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

-орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;

виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

- 1) на правила, які не включені до шкільної програми;
- 2) на ще не вивчені правила;
- 3) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;
- 4) у передачі так званої авторської пунктуації.

–повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів), вважається однією помилкою однотипні (помилки на те само правило), але в різних словах вважаються різними помилками;

розрізняють грубі і негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
- 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- 4) у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...);
- 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- 7) в заміні українських букв російськими.

Орфографічна і пунктуаційна	
Кількість помилок	Бали
0	12
1 (негруба)	11
1	10
1+1 (негруба)	9
3	8
4	7
5-6	6

7-8	5
9-10	4
11-12	3
13-14	2
15-16	1

Тестові завдання з української літератури враховують вимоги чинної шкільної програми і передбачають виконання 12 завдань. За змістом завдання різні за складністю і відповідають трьом рівням засвоєння матеріалу.

За виконання завдань кожного рівня виставляється наступна кількість балів:

I рівень - 0,5 балів;

II рівень - 1 бал;

III рівень - 1,5 бали

Найвищий бал за виконання тестів – 12 балів.

При виведенні бала за виконання письмової роботи на вступному іспиті з української мови та літератури до балу за написання диктанту додаються бали за виконання тестових завдань, після чого одержана сума балів ділиться навпіл і округляється в бік більшого числа.

Таблиця відповідності балів, набраних на вступному іспиті за 200-бальною шкалою

1	106,0	4	124,0	8	162,0
1,1	106,6	4,1	125,0	8,1	163,0
1,2	107,2	4,2	125,9	8,2	163,9
1,3	107,8	4,3	126,9	8,3	164,9
1,4	108,4	4,4	127,8	8,4	165,8
1,5	109,0	4,5	128,8	8,5	166,8
1,6	109,6	4,6	129,7	8,6	167,7
1,7	110,2	4,7	130,7	8,7	168,7
1,8	110,8	4,8	131,6	8,8	169,6
1,9	111,4	4,9	132,6	8,9	170,5
2	112,0	5	133,5	9	171,5
2,1	112,6	5,1	134,5	9,1	172,4
2,2	113,2	5,2	135,4	9,2	173,4
2,3	113,8	5,3	136,4	9,3	174,3
2,4	114,4	5,4	137,3	9,4	175,3
2,5	115,0	5,5	138,3	9,5	176,2
2,6	115,6	5,6	139,2	9,6	177,2
2,7	116,2	5,7	140,2	9,7	178,1
2,8	116,8	5,8	141,1	9,8	179,1
2,9	117,4	5,9	142,1	9,9	180,0
3	118,0	6	143,0	10	181,0
3,1	118,6	6,1	144,0	10,1	181,9
3,2	119,2	6,2	144,9	10,2	182,9
3,3	119,8	6,3	145,9	10,3	183,8
3,4	120,4	6,4	146,8	10,4	184,8
3,5	121,0	6,5	147,8	10,5	185,7
3,6	121,6	6,6	148,7	10,6	186,7
3,7	122,2	6,7	149,7	10,7	187,6

3,8	122,8
3,9	123,4

6,8	150,6
6,9	151,6
7	152,5
7,1	153,5
7,2	154,4
7,3	155,4
7,4	156,3
7,5	157,3
7,6	158,2
7,7	159,2
7,8	160,1
7,9	161,1

10,8	188,6
10,9	189,5
11	190,5
11,1	191,4
11,2	192,4
11,3	193,3
11,4	194,3
11,5	195,2
11,6	196,2
11,7	197,1
11,8	198,1
11,9	199,0
12	200,0

2. Питання до вступного екзамену

УКРАЇНСЬКА МОВА

- знати зміст мовних понять і термінів;
- розпізнавати мовні явища й закономірності;
- групувати і класифікувати вивчені мовні явища;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- застосовувати знання з фонетики, лексики, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису та лінгвістики тексту в практичних ситуаціях;
 - розуміти фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему, основну думку та виражально-зображувальні засоби прочитаного тексту;
 - оцінювати мовлення з погляду дотримання основних орфоепічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних норм української мови;
 - оцінювати письмові висловлювання з погляду мовного оформлення й ефективності досягнення поставлених комунікативних завдань;
 - відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
 - створювати власні висловлення, чітко формулюючи тезу, наводячи переконливі аргументи, використовуючи доречні приклади, логічно й послідовно викладаючи думки та формулюючи відповідні висновки;
 - використовувати різноманітні виражальні засоби, граматичні конструкції, лексичне і фразеологічне багатство української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування;
 - оформлювати письмове мовлення відповідно до орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм української мови.

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та nn у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови	<i>Повинен (повинна) вміти:</i> Розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у-в, і-й. Наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм. Розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила
2. Лексикологія. Фразеологія	Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми	Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні
3. Будова слова. Словотвір	Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова	Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні

<p>4. Морфологія. 4.1. Іменник</p>	<p>Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах)</p>	<p>Розпізнавати іменники; визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостям</p>
<p>4.2. Прикметник</p>	<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи)</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати прикметники; утворювати форми ступенів порівняльних якісних прикметників; відмінювати прикметники; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових</p>
<p>4.3. Числівник</p>	<p>Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати числівники, відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками; правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат</p>
<p>4.4. Займенник</p>	<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників</p>	<p>Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізняти правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні, правильно утворювати й писати неозначені й заперечні займенники</p>

<p>4.5. Дієслово</p>	<p>Дієслово як частина мови: морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p> <p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот</p>	<p>Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати часи й способи дієслів, використовувати один час і спосіб у значенні іншого; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів.</p> <p>Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні.</p> <p>Розпізнавати дієприслівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, відрізнити правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами</p>
<p>4.6. Прислівник</p>	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо і через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їхнє загальне значення, синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізнити правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні</p>

4.7. Службові частини мови	<p>Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.</p> <p>Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.</p> <p>Частка як службова частина мови. Правопис часток</p>	<p>Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати форми прийменників у мовленні.</p> <p>Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; відрізняти сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.</p> <p>Розпізнавати частки; правильно писати частки</p>
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Правопис вигуків	Розпізнавати вигуки, правильно їх писати
5. Синтаксис 5.1. Словосполучення	Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.	Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення.
5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)	Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком	Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні	Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот	Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці
5.2.3. Односкладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні)	Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні
5.2.4. просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні	Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно розставляти розділові знаки, будувати схему такого речення
5.2.5.1. Складносурядне речення	Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні	Розпізнавати складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні

5.2.5.2. Складнопідрядне речення	Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них	Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, відобразити її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування; правильно розставляти знаки в складнопідрядному реченні
5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні	Розпізнавати безсполучникові складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні; правильно розставляти знаки в них
5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому	Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні; правильно розставляти знаки в них
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом	Замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції	Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування

<p>7. Розвиток мовлення</p>	<p>Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення</p>	<p>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів. Будувати письмове висловлювання, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. Уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти. Знаходити й виправляти похибки та помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень, спираючись на засвоєні знання</p>
-----------------------------	---	--

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

- знати особливості розвитку української літератури в різні історичні періоди;
- знати імена представників того чи іншого літературного періоду;
- знати авторів вивчених творів;
- орієнтуватися в основних стильових тенденціях літератури того чи іншого історичного періоду;
- знати основні літературні напрями, течії (угруповання, школи), їх представників;
- розуміти ідейні та мистецькі засади, що об'єднали представників того чи іншого угруповання або школи;
- знати основні відомості про життя й творчість письменників;
- знати зміст художніх творів, що ввійшли до переліку;
- ідентифікувати героя, подію тощо за авторською характеристикою, назвою твору, фрагментом з твору;
- визначати місце й роль митця в літературному процесі доби;
- знати основні теоретико-літературні поняття, передбачені програмою;
- уміти визначати в запропонованих творах тропи, передбачені програмою;
- аналізувати літературний твір чи його уривок;
- визначати найхарактерніші ознаки літературних напрямів і течій;
- визначати найхарактерніші особливості літературного процесу певного періоду та ознаки індивідуального стилю митця;
- порівнювати літературні явища.

Назва розділу	Зміст літературного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки
1. Усна народна творчість	<p>Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.</p> <p>Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри», «За світ встали козаченьки»</p> <p>Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль...»</p> <p>Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла»</p>	<p>аналізує літературний твір чи його уривок; розрізняє види й жанри усної творчості;</p> <p>розрізняє й називає різновиди календарно-обрядових пісень;</p> <p>аналізує зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень;</p> <p>визначає провідні мотиви історичних пісень, характеризує образи героїв — історичних осіб;</p> <p>визначає тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай; виділяє у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, визначає їхню художню роль</p>
2. Давня українська література	<p>«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги).</p> <p>«Слово про похід Ігорів»</p> <p>Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту — звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми</p>	<p>знає основні теоретико-літературні поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • художній образ; • прототип; • тема, ідея, мотив художнього твору; • проблематика та конфлікт у художньому творі; • композиція художнього твору: сюжет, позасюжетні елементи; <p>знає та вміє визначати в літературному творі тропи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • епітет, • порівняння, • метафору, • алегорію, • гіперболу

<p>3. Література кінця XVIII — початку XX ст.</p>	<p>Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка». Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся». Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля»), «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Заповіт» Пантелеймон Куліш. «Чорна рада». Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я». Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля». Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей»</p>	<p>знає основні теоретико-літературні поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сентименталізм, романтизм, реалізм, їхні ознаки; • епос та його жанри (новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману); • лірика, її тематичні різновиди та жанри (сонет, гімн, послання, поема); • драма та її жанри (комедія, трагедія, трагікомедія, власне драма, драма-феєрія); • види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія
---	--	--

<p>4. Література ХХ ст.</p>	<p>Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків». Ольга Кобилянська. «Земля». Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня». Микола Вороний. «Блакитна Панна» Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...» Павло Тичина. «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...» Максим Рильський. «Молюсь і вірю. Вітер грає...» Микола Зеров. «Київ - традиція» Микола Хвильовий. «Я (Романтика)» Юрій Яновський. «Дитинство» Володимир Сосюра. «Любіть Україну!» Валер'ян Підмогильний. «Місто» Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом» Микола Куліш. «Мина Мазайло» Богдан-Ігор Антонич. «Різдво» Олександр Довженко. «Україна в огні», «Зачарована Десна» Андрій Малишко. «Пісня про рушник» Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти -людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...» Олесь Гончар. «Залізний острів» Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном» Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!...» Іван Драч. «Балада про соняшник» Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай»</p>	<p>знає основні теоретико-літературні поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • український модернізм і його особливості; • модерністські напрями й течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, експресіонізм; <p>знає основні теоретико-літературні поняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поетичний синтаксис (інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, паралелізм); • риторичні звертання й запитання; • алітерація, асонанс; • різновиди роману (роман у новелах, роман у віршах); • кіноповість;- • усмішка; <p>уміє пояснювати поняття «розстріляне відродження»</p>
<p>5. Твори українських письменників-емігрантів</p>	<p>Іван Багряний. «Тигролови». Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?»</p>	<p>орієнтується у творчості українських письменників-емігрантів; знає особливості пригодницького роману.</p>

6. Сучасний літературний процес	Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище	орієнтується у творчості українських письменників-емігрантів; знає особливості пригодницького роману
---------------------------------	--	--

ЛІТЕРАТУРА
Українська мова
Підручники

1. Глазова О.П. Українська мова : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. /О. П. Глазова. — К.; Видавничий дім «Освіта», 2013. — 272с.
2. Газова О. Рідна мова: Підручник для 6 класів загальноосвітніх навчальних закладів /О. Глазова, Ю. Кузнецов.- Київ: Педагогічна преса, 2006. - 290 с. іл.
3. Глазова О., Кузнецов Ю. Рідна мова: Підручник для 7-го класу.- К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – 288 с.: іл.
4. Пентилюк М.І. Рідна мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. /М.І.Пентилюк, І.В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич, С. А. Мельчук; за заг.ред. М.І.Пентилюк. – К.: Освіта, 2008.- 272 с.
5. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Грамота, 2009. - 304 с.: іл.
6. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: Підручник для 10-го класу загальноосвіт. навч. закл. / О. Заболотний, В.Заболотний. - К.: Генеза, 2010. - 220 с.
7. Біляєв О.М.Українська мова. Підручник для 10-11 класів/ Біляєв О.М., Симоненкова Л.М., Скуратівський Л.В., Шелехова Г.Т. - К.: Освіта, 2004. – 384 с.
8. Пентилюк М.І. Українська мова 11 клас. / Пентилюк М.І., Горошкіна О.М., Попова Л.О. - К.: Освіта, 2011. – 210 с.
9. Караман С.О., Караман О.В.та ін Українська мова: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: академ. рівень, профіл. рівень / С.О. Караман, О.В. Караман, М.Я. Плющ, В.І. Тихоша. - К.: Освіта, 2011. - 416 с.
10. Погрібний М. І.Українська літературна вимова: Підручники української мови - Трансформ, Дніпропетровськ, 1992. – 28 с.

Посібники

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б.Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина. – К.:Грамота, 2011. – 552с.
2. Гуйванюк К.В. Українська мова. Тести.5 – 12 класи: Посібник/ К.В.Гуйванюк, В.Є.Бузинська, О.В.Кардащук, О.В.Кульбабська, К.О.Руснак, Л.М.Томусняк. – К.: Видавничий центр «Академія», 2007. – 376 с.
3. Зубков М.Г. Українська мова: Універсальний довідник. – 6-те вид., доп. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2009. – 512 с.
4. Терещенко В.М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник/В.М.Терещенко. – Х.:Торсінг плюс, 2012. – 384 с. : іл.
5. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. – К: Освіта, 200. – 254 с.
6. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: модульний курс. Навчальний посібник.- К: Вища школа, 2006. – 326 с.
7. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови. - Мюнхен: Наукове товариство ім. Шевченка, 1951. – 406 с.

Словники

- Загоруйко О.Я. Великий універсальний словник української мови. – Харків: Торсінг плюс, 2010. – 768 с.

Українська література Підручники

1. Коваленко Л.Т. Українська література: підруч. для 5 класу загальноосвіт. навч. закл. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 288 с.: іл.
2. Мовчан Р.В. Українська література: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 240 с.: іл.
3. Дудіна Т.К., Панченков А.О. Українська література: 6 кл.: Підручник. - К.: А.С.К.. 2006. - 288 с.; іл.
4. Авраменко О.М. Українська література. Підруч. для 7-го кл. - К.: Грамота, 2007. - 296 с.: іл.
5. Цимбалюк В.І. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.І. Цимбалюк. - К.: Освіта, 2008. - 336 с.
6. Авраменко О.М., Дмитренко Г.К. Українська література: Підручн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навч. мовами нац. меншин. - К.: Грамота, 2009. - 288 с.: іл.
7. Семенюк Г.Ф. Українська література : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.(рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф.Семенюк, М.П.Ткачук, О.В.Слоньовська [та ін.]; за заг.ред. Г.Ф.Семенюка. – К.: Освіта, 2010. – 352 с.
8. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : Підручн. для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). — К. : Грамота, 2010. — 280 с. : іл.
9. Українська література: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. - К.: Освіта, 2011. - 416 с.

Посібники

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. – К.: Грамота, 2011. – 552с.
2. Бронзенко Т.А. Українська література. Ефективна підготовка до ЗНО учнів 10-11 класів/ Т.А.Бронзенко, Л.М.Ільченко, Л.І.Коткова, С.Р.Молочко, С.І.Сватенкова, О.М.Чепела – Х.: «Українська книжкова мережа», 2011. – 256 с.
3. Терещенко В.М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник/В.М.Терещенко. – Х.:Торсінг плюс, 2012. – 384 с. : іл.

Словники

1. Гром'як Р.Т. Літературознавчий словник-довідник/Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін.. – К.:ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
2. Оліфіренко С.М. Універсальний літературний словник-довідник/С.М.Оліфіренко, Л.В.Оліфіренко. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – 432 с.
3. Погрібний М.І. Орфоепічний словник – К.: Рад.шк., 1986. – 118 с.

Антології та хрестоматії

1. Дивоовид: Антологія української поезії ХХ ст. /упор., передмова І.Лучука.- Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 784 с.
2. Сучасна українська література кінця ХХ ст.. – початку ХХІ ст./Упорядкув. текстів, передм., підготовка навч.- метод. Матеріалів І.М.Андрусяка. – К.: Школа, 2006. – 464с. : іл. – (Шкільна хрестоматія)
3. Українська література ХІХ століття: Хрестоматія: Навч. посіб./Упоряд. Н.М.Гаєвська. – К.: Либідь, 2006, - 132 с.

4. Розстріляне відродження : Антологія 1917-1933: Поезія-проза-драма-есеї/ Упорядкув., передм., післямова Ю.Лавріненка; Післямова С.Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2002. – 984 с.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Ірина БОГДАНОВА